

عنوان مقاله:

شناسایی الگوهای هم‌مدیدی موثر در شکل‌گیری ناهنجاری‌های دمایی ایران و اروپا

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش‌های جغرافیای طبیعی، دوره 47، شماره 1 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

قاسم عزیزی - دانشیار دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران

مرتضی میری - دانشجوی دکتری اقلیم‌شناسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران

مجتبی رحیمی - دانشجوی دکتری اقلیم‌شناسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

هدف این مقاله واکاوی هم‌مدیدی هماهنگی نوسانات دما در ایران و اروپا در راستای استفاده از این ارتباط برای تحلیل اقلیم گذشته ایران است. بدین منظور از داده‌های سی‌ایستگاه در داخل کشور و نوزده ایستگاه در اروپا با طول دوره آماری پنجاه سال و بیشتر (۱۹۵۱-۲۰۱۰) استفاده شد. داده‌ها عبارت بود از متوسط دماهای حداقل، حداکثر و میانگین روزانه؛ فشار تراز دریا؛ ارتفاع ژئوپتانسیلی؛ و مولفه نصف النهاری (v). به منظور گروه‌بندی الگوهای گردشی از حالت S تحلیل مولفه‌های اصلی و تحلیل خوشه‌ای سلسه‌مراتبی وارد (Ward) استفاده شد. نتایج نشان داد چهار حالت مختلف دمایی (سرد/گرم هماهنگ و دوره‌های سرد/گرم مخالف) بین ایران و اروپا مشاهده می‌شود. در ایران، سال ۲۰۱۰ گرم‌ترین و سال ۱۹۷۲ سردترین سال شناخته شد. واکاوی نقشه‌های هم‌مدید در ترازهای مختلف جوی طی دوره‌های سرد نقش مهم شکل‌گیری سامانه‌های بندالی و پشته‌قوی روی اروپا و اطلس را در وقوع دمای حداقل فرین در ایستگاه‌های ایران نشان داد، به طوری که شکل‌گیری این سامانه‌ها در ابتدا سبب رخداد سرما برای اروپا و در ادامه به دنبال جابه‌جایی سامانه‌های جوی، سبب فرارفت سرمای شدید عرض‌های بالایی به ایران شده است. طی دوره‌های گرم، تقویت و تغییر در موقعیت پرفشار جنب حاره عامل اصلی ثبت دماهای فرین حداکثر بوده است.

کلمات کلیدی:

الگوهای گردشی، بندال، پرفشار جنب حاره، فرارفت، ناهنجاری دمایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1298738>

